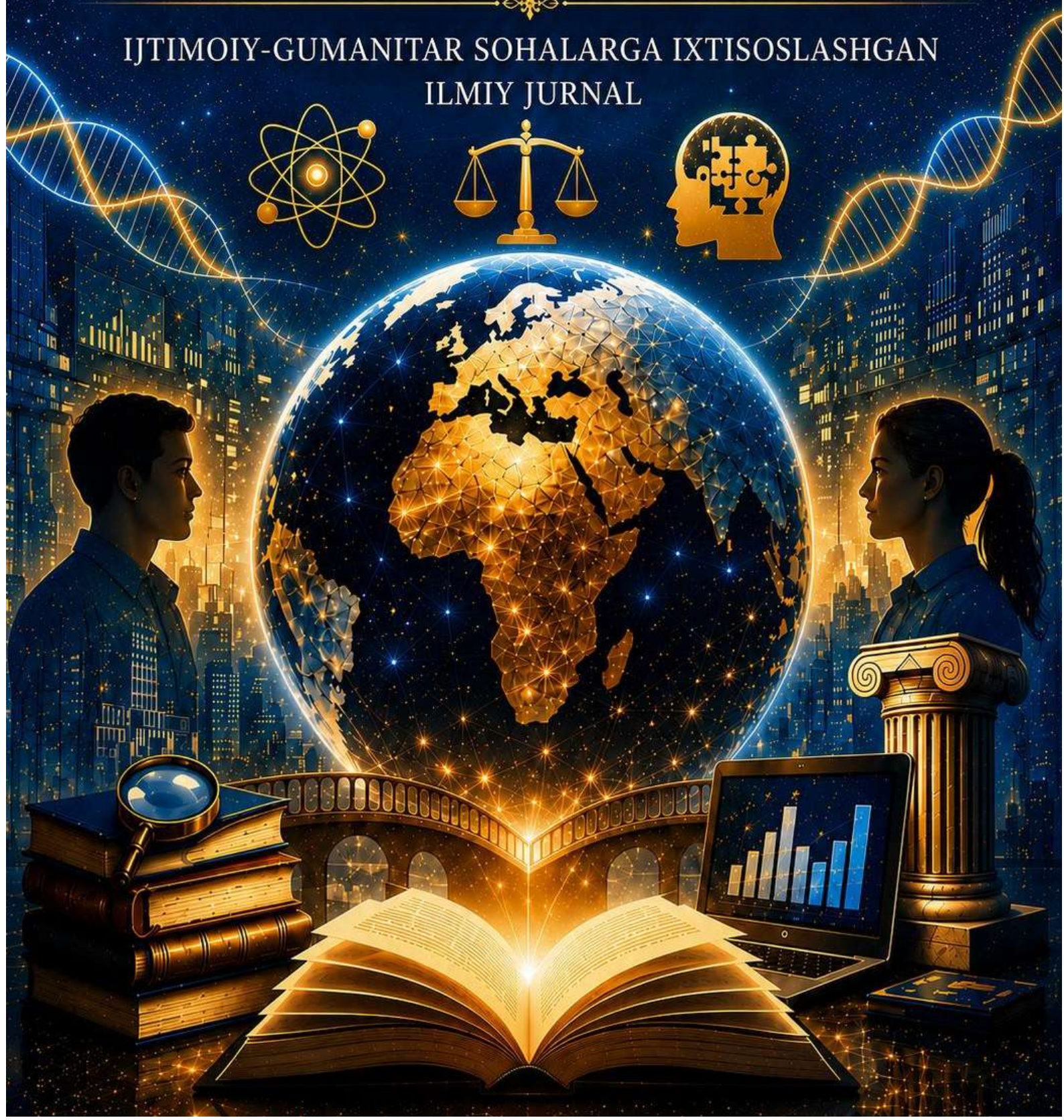
№2 2026

ISSN-L: 3093-9240

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

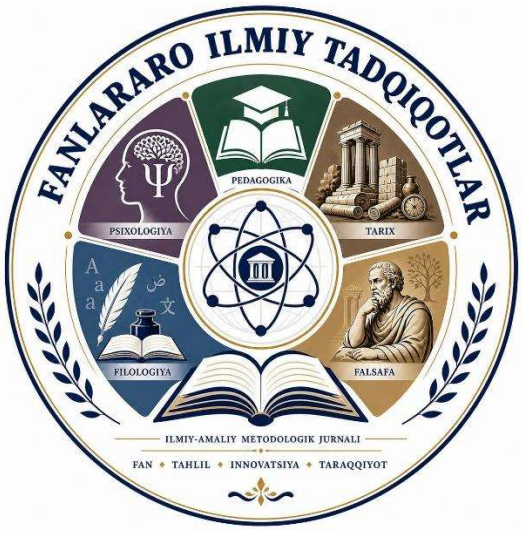
IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN ILMIY JURNAL

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR
ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
scientific-practical and methodological journal

№2 2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

TAHRIRIYAT KENGASHI:
Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Ye.E. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva B.S. – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova G.N. – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova O.G. – pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Umarova N.Sh. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova N.Z. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdullayeva D.U. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov X.X. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov M.R. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva S.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva M.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev A.N. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva G. M. – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova S.T. – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova M. B. – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Maxmudova D.A. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldashev S.R. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova D.B. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Ye.G. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Джексембаева Г.С. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Jalilov N.A.– pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vahobov A.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova M.M. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xalilova R.R. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Sh.U. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Sh.F. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev J.Sh. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova F. X. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
Ашуров Рамзидин Рамазонович
доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА
Исматуллоев Абдулло Насруллоевич
доктор философии (PhD) по психологическим наукам

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ
Реджеп Узюрек - доктор психологических наук, профессор (Турция)
Блинова Е.Е. - доктор психологических наук, профессор (Россия)
Стоюхина Н.Ю. - кандидат психологических наук, доцент (Россия)
Абдуллаева Б.С. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Ибрагимова Г.Н. - доктор педагогических наук, профессор
Мамуров Б.Б. - доктор педагогических наук, профессор
Филиппова О.Г. - доктор педагогических наук, профессор (Россия)
Мирзаева Ф.О. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Бафаев М.М. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Умарова Н.Ш. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Исмоилова Н.З. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Абдуллаева Д.У. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Атабаева Н.Б. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Джабборов Х.Х. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Акрамов М.Р. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Туйчиева С.М. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Гадоева М.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Расулов З.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Курбанбоев А.Н. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Таниева Г.М. - доктор исторических наук, профессор
Давлатова С.Т. - доктор исторических наук, профессор
Курбанова М.Б. - кандидат исторических наук, профессор
Турдиев Б. - доктор философских наук, профессор
Махмудова Д.А. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Юлдашев С.Р. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Ботирова Д.Б. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Алимова Е.Г. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Джексембаева Г.С. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам (Казахстан)
Жалилов Н.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Вахобов А.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Рахматова М.М. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Халилова Р.Р. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Бобожонов Ш.У. - доктор философии (PhD) по историческим наукам, доцент
Шарипов Ш.Ф. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бутаев Ж.Ш. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бобожонова Ф.Х. - кандидат исторических наук, доцент

Ответственный редактор
Хайитов Хаётжон Хикмат угли

EDITOR-IN-CHIEF
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences

EDITORIAL BOARD
Rejep Uzyurek - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Türkiye)
Blinova Ye.E. - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyukhina N.Yu. - Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor (Russia)
Abdullaeva B.S. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Ibragimova G.N. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Mamurov B.B. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Filippova O.G. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Russia)
Mirzaeva F.O. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Bafaev M.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Umarova N.Sh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Ismoilova N.Z. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Abdullaeva D.U. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Atabayva N.B. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Jabborov Kh. Kh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Akramov M.R. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Tuychieva S.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Gadoeva M.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Rasulov Z.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Qurbonboev A.N. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Tanieva G.M. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Davlatova S.T. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Kurbonova M.B. - Candidate of Historical Sciences, Professor
Turdiev B. - Doctor of Philosophy Sciences, Professor
Makhmudova D.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Yuldashev S.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Botirova D.B. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Alimova Ye.G. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Dzheksembayeva G.S. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences (Kazakhstan)
Jalilov N.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vahobov A.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Raxmatova M.M. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Khalilova R.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Bobojonov Sh.U. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences, Associate Professor
Sharipov Sh.F. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Butayev J.Sh. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Bobojonova F.X. - Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

Managing Editor
Xayitov Xayotjon Xikmat ugli

MUSTAQIL TA’LIM JARAYONIDA TALABALARGA O‘QUV MATERIALLARINI MUSTAQIL O‘QITISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna
Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti
pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
qurbonovazaynab0@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada oliy ta’lim muassasalarida mustaqil ta’limni tashkil etishning nazariy va metodologik asoslari yoritilgan. Mustaqil ta’lim talabalarning o‘quv materiallarini mustaqil o‘zlashtirishi, murakkablik darajasi turlicha bo‘lgan topshiriqlarni hamda amaliy vazifalarni auditoriya va auditoriyadan tashqari sharoitlarda ijodiy va mustaqil bajarishi orqali nazariy bilim, amaliy ko‘nikma va kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan tizimli pedagogik faoliyat sifatida tavsiflanadi. Shuningdek, maqolada mustaqil ishlarning didaktik maqsadi, mazmuni, vazifalari, murakkablik darajasi va tashkil etilish shakllariga ko‘ra tasniflanishi hamda ularning ta’lim sifatini oshirishdagi ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: mustaqil ta’lim, mustaqil ish, topshiriq, axborot, pedagogik zaruriyat, o‘quv jarayoni, ta’limiy maqsadlar, refleksiya, elektron ta’lim vositalari, o‘quv resurslari, globallashuv.

Аннотация. В данной статье рассмотрены теоретические и методологические основы организации самостоятельного обучения в высших учебных заведениях. Подчеркивается, что самостоятельное обучение представляет собой систематическую педагогическую деятельность, направленную на формирование теоретических знаний, практических умений и компетенций посредством самостоятельного освоения учебного материала, а также творческого выполнения заданий и практических работ различного уровня сложности как в аудитории, так и вне её. В статье также анализируются виды самостоятельной работы в зависимости от их дидактических целей, содержания, задач, уровня сложности и форм организации, а также их значение в повышении качества образования.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, самостоятельная работа, задание, информация, педагогическая необходимость, образовательный процесс, образовательные цели, рефлексия, электронные средства обучения, учебные ресурсы, глобализация.

Abstract. This article examines the theoretical and methodological foundations of organizing independent learning in higher education institutions. Independent learning is characterized as a systematic pedagogical activity aimed at developing theoretical knowledge, practical skills, and competencies through the independent acquisition of educational materials, as well as the creative completion of tasks and practical assignments of varying levels of complexity both inside and outside the classroom. The article also analyzes the classification of independent work according to its didactic objectives, content, tasks, complexity levels, and forms of organization, highlighting its significance in improving the quality of education.

Keywords: independent learning, independent work, assignment, information, pedagogical necessity, educational process, educational objectives, reflection, electronic learning tools, educational resources, globalization.

KIRISH

Bugungi oliy ta’lim tizimi talabalardan o‘z ta’lim jarayonini ongli ravishda rejalashtirish, uni boshqarish hamda natijalarini tahlil qilish kabi murakkab psixologik-pedagogik vazifalarni bajarishni talab etadi. Bu esa talabadan nafaqat bilim olish, balki o‘z-o‘zini tarbiyalashga tayyor bo‘lishni, intellektual va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishni ham taqozo etadi. Mustaqil ta’lim tanqidiy fikrlash, tahliliy yondashuv va o‘z-o‘zini baholash ko‘nikmalarini rivojlantirishning muhim asosi hisoblanadi (YUNESKO, 2017).

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

O‘zbekiston Respublikasida uzluksiz ta’lim tizimini takomillashtirish, uning sifati va samaradorligini oshirishda moddiy-texnik omillar bilan bir qatorda, ta’lim muassasalarida mustaqil ta’limni tashkil etish darajasi va imkoniyatlarini kengaytirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Talabalarning mustaqil faoliyat yuritish mexanizmlarini takomillashtirish, ularning zamonaviy talablar asosida samarali faoliyat ko‘rsatishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishda oliy ta’lim tizimi alohida o‘rin tutadi.

Mamlakatimizda ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar, qabul qilinayotgan qonunlar va normativ-huquqiy hujjatlar jamiyat taraqqiyotiga sezilarli ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Mazkur hujjatlar mamlakatning intellektual salohiyatini yuksaltirish, davlat ta’lim standartlariga muvofiq malakali va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF–5847-son Farmoni bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”da oliy ta’lim tizimini izchil isloh qilishning ustuvor yo‘nalishlari belgilab berilgan. Ushbu hujjatda zamonaviy bilim va

ko‘nikmalarga ega, mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlarni tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish, oliy ta’limni modernizatsiya qilish hamda ilg‘or texnologiyalar asosida ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish strategik vazifa sifatida e’tirof etilgan. Jumladan, konsepsiyada mustaqil ta’lim soatlari ulushini oshirish, talabalarda mustaqil ta’lim olish, tanqidiy va ijodiy fikrlash, tizimli tahlil qilish hamda tadbirkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish, o‘quv jarayoniga kompetensiyaviy yondashuvni kuchaytirishga qaratilgan metodika va texnologiyalarni joriy etish, ta’lim jarayonini amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga yo‘naltirish, shuningdek, xalqaro ta’lim standartlariga asoslangan ilg‘or pedagogik texnologiyalar, o‘quv dasturlari va o‘quv-uslubiy materiallarni keng tatbiq etish vazifalari belgilangan [1].

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kun talablari mustaqil ta’limni oliy ta’lim muassasalarida yo‘lga qo‘yishni alohida pedagogik ahamiyatga ega jarayon sifatida belgilab bermoqda. Bu jarayon talabaning shaxsiy va kasbiy rivojlanishining markaziy ustunlaridan biriga aylangan. Mustaqil ish, mustaqil ta’lim va uning nazariy asoslari insoniyat tarixida shakllangan va rivojlangan. Shunday bo‘lsa-da, uning tashkiliy-uslubiy ta’minoti va samarali tashkil etish shart-sharoitlari bo‘yicha D.R. Garrison, H. Davis, shuningdek, mamlakatimiz olimlaridan A.V. Sadikova, D. Axmedova, D. Asqarova, Z.U. Berdinazarovlar tadqiqot ishlarini olib borishgan.

Mustaqil ish, mustaqil faoliyat va mustaqil ta’lim tushunchalari nisbiy xarakterga ega bo‘lib, turli tadqiqotchilar ularni turlicha izohlaydilar, ayrim hollarda esa mazkur tushunchalarga butunlay o‘ziga xos talqin beriladi. Shu bois, ularning mazmun va mohiyatini aniq belgilash, ularni o‘zaro farqlash hamda zamonaviy ta’lim jarayoniga moslashtirish ilmiy izlanishlarda dolzarb masala hisoblanadi. Bu yondashuv talabaning o‘quv jarayonida mustaqilligi, tashabbuskorligi va ijodiy faolligini chuqurroq o‘rganish imkonini beradi. Masalan, R.E. Slavin [2] mustaqil ishni o‘qitish metodi, o‘quv vositasi sifatida qaragan va o‘quv hamda ilmiy bilish shakli sifatida baholagan. H. Davisga [3] ko‘ra, “o‘qituvchi tomonidan belgilangan, biroq uning bevosita yordamisiz olinadigan har qanday bilim uchun olib borilgan faoliyat – bu mustaqil ish” va hokazo.

Aynan talabalarning mustaqil ishi, mustaqil ta’limi haqida so‘z yuritgan pedagog olim S.I. Qulmamatov [4] “talabalarning mustaqil ishi o‘quv jarayonining ajralmas qismi bo‘lib, u o‘qituvchining bevosita ishtirokisiz, ammo uning tavsiyalari va ko‘rsatmalari asosida, oldindan belgilangan muddatda mustaqil bajarilishi lozim bo‘lgan faoliyatni anglatadi”, deb ta’kidlaydi.

“O‘.Q. Tolipovning kasbiy ta’lim tizimida yoshlarning kasbiy bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari [5], Sh.

Sharipovning talabada ixtirochilik ijodkorligini shakllantirishning pedagogik asoslari [6] tadqiqotlarida ko‘rib chiqilgan”.

Pedagog olim B. Muqimov [7]ning tadqiqotida o‘quvchilarning mustaqil ishlari, xususan, darslarda ularning og‘zaki va yozma ijodiy faoliyatini tashkil etish masalalari o‘rganilgan. Chunki ma’naviy barkamol avlodni tarbiyalash ijodiy ishlar va mustaqil faoliyatni talab etadi. Mustaqil fikri va shaxsiy qarashlari bo‘lmagan o‘quvchi ijodkor ham, mustaqil faol shaxs ham bo‘la olmaydi.

L.G. Peterson [8] tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda “shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim modeli asosida talabaning mustaqil bilim olish faoliyatini regulyativ strategiya, ya’ni rejalashtirish, o‘z-o‘zini nazorat qilish va o‘z ustida ishlash mexanizmlari asoslab berilgan. Muallif talabaning mustaqil o‘rganishga bo‘lgan tayyorgarligini shakllantirishda shaxsiy motivatsiya va refleksiya muhim rol o‘ynashini qayd etadi”.

E.V. Bonderevskaya [9] esa innovatsion texnologiyalar asosida talabalarning mustaqil ta’lim faoliyatini tashkil etishning amaliy jihatlariga e’tibor qaratgan. Uning tadqiqotida elektron platformalar, testlar, individual o‘quv qo‘llanmalar orqali talabalarning o‘quv mustaqilligini rivojlantirishga oid metodik yechimlar keltirilgan.

I.V. Robert [10] fikricha, “mustaqil o‘quv-izlanish faoliyati” tushunchasi alohida o‘rganilishi lozim bo‘lgan muhim jarayon hisoblanadi. Bu faoliyat talabaning nafaqat bilim egallashini, balki mustaqil izlanish topshiriqlarini bajarish orqali yangi g‘oyalarni izlab topishini, tanqidiy fikrlash orqali mavjud ma’lumotlarni tahlil qilib, o‘z xulosalarini chiqarishini ham o‘z ichiga oladi. Shuningdek, axborot manbalarini mustaqil tahlil qilish ko‘nikmasi talabaning to‘g‘ri qaror qabul qilishida, bilimlarni chuqurlashtirishida va o‘z kasbiy salohiyatini rivojlantirishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan olganda, mustaqil o‘quv-izlanish faoliyati talabaning shaxsiy va intellektual o‘sishini ta’minlovchi asosiy vositalardan biri sifatida qaraladi.

Pedagogika va psixologiya sohalarida mustaqil ta’lim tushunchasi keng o‘rganilgan bo‘lib, uning asosiy mazmuni talabaning bilishga bo‘lgan ichki ehtiyoji va faolligini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan. Ilmiy-nazariy adabiyotlarda ta’kidlanishicha, qadimgi faylasuflar (Aflotun, Aristotel) va Sharq mutafakkirlari (Farobiy, Ibn Sino va boshqalar) o‘quv jarayonida shogirdning aqliy faolligini kuchaytirish, mustaqil izlanish va o‘zini anglashni muhim omil sifatida e’tirof etishgan. Masalan, Al-Farobiyning ta’lim haqidagi qarashlarida bilimni egallash jarayoni faqat ustozga bog‘liq bo‘lmay, shogirdning shaxsiy sa’y-harakati va mushohadasiga tayanishi ta’kidlanadi. Ular nazarda tutishicha, o‘zlashtirilgan bilim

inson tafakkurida mustaqil tahlil qilinib, amaliy faoliyatda qo‘llanilgandagina chinakam samara beradi [11].

O‘quv jarayonini uslubiy ta’minlash kompleksini rivojlantirish talabalarning mustaqil ishi samaradorligining muhim shartidir. Bunday kompleks tarkibiga ma’ruza matnlari, o‘quv-uslubiy qo‘llanmalar, laboratoriya mashg‘ulotlari, o‘quv mashg‘ulotlari elementlari, real ma’lumotlar asosida shakllantirilgan vazifa va topshiriqlar banklari, modellashtirish, o‘quv dasturlari va o‘zini-o‘zi boshqarish dasturlari, o‘quv va monitoringning avtomatlashtirilgan tizimlari, elektron ma’lumotlar bazalari kiradi. Bu muammoli o‘qitishni tashkil etishga imkon beradi, bunda talaba o‘quv jarayonining teng ishtirokchisi hisoblanadi.

O‘qitishning kredit-modul tizimi ko‘pincha zamonaviy ta’lim amaliyotida shunday texnologiya sifatida qabul qilinadiki, u talaba va o‘qituvchiga ta’lim faoliyatining subyekti sifatida harakat qilish, ya’ni hamkor bo‘lish imkonini beradi.

XULOSA

Pedagogika yo‘nalishida tahsil olayotgan bo‘lajak Tarbiya fani o‘qituvchilarida mustaqil bilim olishga qiziqish va salohiyatni rivojlantirish, ularning pedagogik madaniyatini yuksaltirishga turtki beradigan muhim omil sifatida shakllantirish zarur.

Talabalarni mustaqil ta’lim jarayoniga jalb etishda asosiy omil ularning ichki motivlari va shaxsiy ehtiyojlaridir. Boshqacha aytganda, talaba nimani o‘rganishi kerakligini, qanday maqsadlarga erishishni va bu jarayonda qaysi vazifalarni bajarishni o‘zi belgilaydi. Mustaqil ta’limning mohiyatini quyidagicha izohlash mumkin:

birinchidan, u talabaning siyosiy ongini shakllantiradi, zamonaviy hayotiy voqelikka to‘g‘ri munosabat bildirishiga yordam beradi;

ikkinchidan, kasbiy tayyorgarlik jarayonida talabaning mustaqil bilim olish faoliyatini qo‘llab-quvvatlaydi va uning kasbiy rivojlanishiga xizmat qiladi;

uchinchidan, o‘quv fanlarini yanada chuqurroq o‘zlashtirish hamda talabaning shaxsiy rejalari va qiziqishlariga moslashtirilgan ta’limni tashkil etadi;

to‘rtinchidan, talabaning iste’dodi va sevimli mashg‘ulotlarini rivojlantirish imkonini yaratadi;

beshinchidan, shaxsiy fazilatlari va xarakterini shakllantirishga yordam beradi.

Shu bois, mustaqil ta’lim nafaqat bilim olish vositasi, balki talabaning shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy jihatdan yetuk inson bo‘lib shakllanishida ham muhim omil sifatida qaraladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

О мерах по утверждению Концепции развития системы высшего образования Республики Узбекистан до 2030 года: Указ Президента Республики Узбекистан № ПФ-5847 от 8 октября 2019 г. - Ташкент, 2019.

Slavin, R. E. Educational Psychology: Theory and Practice / R. E. Slavin. - 12th ed. - Boston : Pearson Education, 2017. - 576 p.

Davis, H. Learning and Motivation in the Postsecondary Setting / H. Davis. - Cham : Springer, 2019. - P. 12.

Қулмаматов, С. И. Мустақил таълимни ташкил этишда компьютер технологияларидан фойдаланиш методикаси («Информатика ва ахборот технологиялари» фани мисолида): дис. … канд. пед. наук / С. И. Қулмаматов. - Гулистон : ГулДУ, 2008. - 122 б.

Толипов, Ў. Қ. Талабалар мустақил ишларида ўқитиш воситалари / Ў. Қ. Толипов // Халқ таълими. - Тошкент, 2000. - № 1. - Б. 45-47.

Шарипов, Ш. С. Талабалар ихтирочилик ижодкорлигини шакллантиришнинг педагогик шароитлари (меҳнат ва касб таълими факультетлари мисолида): дис. … канд. пед. наук / Ш. С. Шарипов. - Тошкент, 2000. - 205 б.

Муқимов, Б. Р. Талабаларни мустақил иш жараёнида интерфаол таълим методлари асосида дидактик компетенциясини такомиллаштириш: дис. … PhD по пед. наукам / Б. Р. Муқимов. - Тошкент, 2020. - Б. 86-90.

Петерсон, Л. Г. Личностно-ориентированная технология в образовании / Л. Г. Петерсон. - Москва, 2018. - 256 с.

Бондаревская, Е. В. Инновационные технологии обучения и самостоятельная работа студентов / Е. В. Бондаревская // Инновации в образовании. - 2017. - № 8. - С. 8-15.

Роберт, И. В. Цифровые образовательные технологии / И. В. Роберт. - Москва, 2013. - 312 с.

Маматкулов, Р. Талабаларда мустақил таълим компетенциясини шакллантириш усуллари / Р. Маматкулов. - Тошкент : ТДПУ, 2020. - 156 б.

YOSHLAR HUQUQIY ONGINI SHAKLLANTIRISH – HUQUQIY NIGILIZMGA QARSHI KURASHNING USTUVOR OMILI Turdiyev Bexruz Sobirovich	6
TA'LIM JARAYONIDA AKADEMIK STRESS VA UNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich	**12**
ZAMONAVIY YOSHLARDA O'ZIGA BAHONI ADEKVATLASHTIRISH ORQALI STRESSGA BARQARORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI Ismoilova Nurjaxon Zuxuriddinovna., Ismoilova Moxinur Kamilovna	**17**
АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕНИЯ НАРРАТИВНО-ЭКСПОЗИЦИОННОЙ ТЕРАПИИ В ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ДЕТЕЙ, ПЕРЕЖИВШИХ ТРАВМАТИЧЕСКИЙ ОПЫТ В УСЛОВИЯХ ТЕРРОРИСТИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ Юлдашев Санжар Рузимуродович	**25**
OLIMPIYA TERMA JAMOASI SPORTCHILARINI MUSOBAQAOLDI PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIK VOSITALARDAN FOYDALANISHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI Nazarov Davron Baxtiyor o'g'li	**38**
IJTIMOIY TARMOQLARDA YOLG'ON AXBOROTLARGA MOYILLIKNING PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI VA NAMOYON BO'LISH MEXANIZMLARI Nurmatov A.N	**46**
O'SMIR SUZUVCHILARDAGI ICHKI NIZOLAR VA ULARNING SPORT FAOLIYATIGI TA'SIRI Mavlanov Donyor Ergash o'g'li	**54**
YOSHLARNI NIKOH YOSHI HAQIDAGI ADEKVAT TASAVVURLARI OTA-ONA OILASIDAGI MA'NAVIY MUHITNING BARQARORLIGIGA MOSLIGINI IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MEZONLARI Abdullayeva Aropatxon Rustamovna	**61**

BOLALARDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDAGI KOGNITIV, HISSIY-MOTIVATSION VA PEDAGOGIK OMILLAR Yuldasheva Shoxista Tojialiyevna	**67**
DINIY KONTENTNING RAQAMLI AXBOROT MAKONIDA SHAXS ONGIGA IJTIMOIY-PSIXOLOGIK TA'SIRI VA AXBOROT XAVFSIZLIGI MUAMMOLARI Soliyev Otabek Davlatjon o'g'li	**73**
MUSTAQIL TA'LIM JARAYONIDA TALABALARGA O'QUV MATERIALLARINI MUSTAQIL O'QITISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	**85**
ONALIK FENOMENI: FANLARARO TALQIN VA OILAVIY-PEDAGOGIK MAZMUNI Yuldasheva Zulayxo Sadullayevna	**91**
PRAGMALINGUISTIC ASPECTS OF ENGLISH AND UZBEK PRINT AND ONLINE NEWS TEXTS Istamova Dilnoza Sadulloyevna	**100**
PSIXOLOGIK BARQARORLIK VA RUHIY SALOMATLIKNI SAQLASHDA QONUNLARNING O'RNI VA TA'SIRI Bahodirova Marhaboxon Toxirjon qizi	**106**

LIDERLIK – ILMIY TADQIQOTLARNING PREDMETI SIFATIDA

(Mavzu bosh harflarda, Times New Roman 14 shriftda, 12 ta so‘zdan oshmagan holda)

Abdullayev Abdulla Abdullayevich
Toshkent amaliy fanlar universiteti professori, psixologiya fanlari doktori

(Muallif F.I.Sh., ish joyi, lavozimi, ilmiy daraja va unvoni Times New Roman 14 shriftda to‘liq yozilishi kerak)

Annotatsiya: Maqolaga annotatsiya o‘zbek, rus va ingliz tillarida taqdim etilishi lozim. Annotatsiya maqolaning qisqacha mazmunini yoritib berishi, unda tadqiqotning dolzarbligi, maqsadi, metodologiyasi, asosiy natijalari hamda ilmiy-amaliy ahamiyati qisqacha aks ettirilishi talab etiladi. Annotatsiya hajmi 100-150 ta so‘zdan oshmagan, bir butun matn shaklida yozilishi, unda iqtiboslar, jadvallar, formulalar va adabiyotlarga havolalar keltirilmasligi kerak.

Kalit so‘zlar: kamida 10-15 ta so‘zdan iborat bo‘lishi tavsiya etiladi.

Аннотация: Аннотация к статье должна быть представлена на узбекском, русском и английском языках. Аннотация должна кратко отражать содержание статьи, включая актуальность исследования, цель, методологию, основные результаты и научно-практическую значимость исследования. Объём аннотации не должен превышать 100-150 слов. Текст аннотации оформляется в виде единого текста без использования цитат, таблиц, формул и ссылок на литературу.

Ключевые слова: рекомендуется указывать не менее 10-15 слов.

Abstract: The abstract of the article should be presented in Uzbek, Russian, and English languages. The abstract must briefly reflect the content of the article, including the relevance of the research, its purpose, methodology, main results, and scientific-practical significance. The abstract should not exceed 100-150 words and must be written as a single coherent text without quotations, tables, formulas, or references.

Keywords: it is recommended to provide at least 10-15 keywords.

KIRISH

Maqolaning kirish qismida tadqiqot mavzusining dolzarbligi, muammoning ilmiy va amaliy ahamiyati, mavzu bo‘yicha mavjud ilmiy qarashlar hamda tadqiqotning maqsadi va vazifalari yoritilishi lozim. Shuningdek, tadqiqot obyekti va predmeti, qo‘llanilgan metodlar hamda maqolaning ilmiy yangiligi qisqacha bayon etilishi tavsiya etiladi.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

Mazkur bo‘limda tadqiqot mavzusi bo‘yicha mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, mavjud nazariy yondashuvlar hamda ilmiy qarashlar tahlil qilinishi lozim. Tadqiqot davomida foydalanilgan adabiyotlar matn mazmuniga mos ravishda [1], [2], [3] ko‘rinishida havola tarzida berilishi tavsiya etiladi. Shuningdek, tadqiqot jarayonida qo‘llanilgan ilmiy metodlar, tahlil usullari, ma’lumotlar manbalari, tadqiqot obyekti va predmeti hamda metodologik yondashuvlar

yoritilishi zarur. Ushbu bo‘lim tadqiqotning ilmiy asoslanganligini va natijalarning ishonchliligini ko‘rsatib berishi kerak.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur bo‘limda tadqiqot jarayonida olingan natijalar ilmiy asosda tahlil qilinishi, ularning mazmun-mohiyati ochib berilishi hamda muammo yechimiga oid ilmiy xulosalar bayon etilishi lozim. Tahlil jarayonida statistik ma’lumotlar, jadvallar, diagrammalar va boshqa tahliliy materiallardan foydalanish tavsiya etiladi. Olingan natijalar mavzu bo‘yicha mavjud ilmiy qarashlar bilan qiyosiy tahlil qilinishi, tadqiqotning ilmiy yangiligi va amaliy аҳамияти asoslab berilishi zarur. Ushbu bo‘limda keltirilgan fikr va ma’lumotlarga tegishli adabiyotlar [1], [2], [3] ko‘rinishida havola tarzida berilishi tavsiya etiladi.

XULOSA

Mazkur bo‘limda tadqiqot natijalari umumlashtirilib, mavzu yuzasidan asosiy ilmiy xulosalar bayon etilishi lozim. Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlangan muammolar, ularning yechimiga oid ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar keltirilishi tavsiya etiladi. Xulosa qismida tadqiqotning nazariy va amaliy ahamiyati, uning istiqboldagi ilmiy izlanishlar uchun ahamiyati ham qisqacha yoritilishi zarur. Mazkur bo‘lim aniq, qisqa va mantiqiy yakunlangan shaklda bayon etilishi talab etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Mazkur bo‘limda maqola tayyorlash jarayonida foydalanilgan ilmiy manbalar, normativ-huquqiy hujjatlar, monografiyalar, ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar, konferensiya materiallari hamda internet manbalari tartib asosida keltirilishi lozim.

Adabiyotlar ro‘yxati 5 ta manbaadan kam bo‘lmagan manba ko‘rinishida taqdim etishi shart. Bibliografik tavsif APA 7th Edition yoki Harvard uslubida rasmiylashtiriladi.

NASHR ETIKASI VA AKADEMIK HALOLLIK

Jurnal faoliyatida xalqaro nashriyot etikasi tamoyillari, jumladan COPE (Committee on Publication Ethics) tavsiyalariga amal qilinadi. Mualliflar tadqiqot natijalarining haqqoniyligi, ma’lumotlarning ishonchliligi hamda mualliflik huquqlariga rioya etilishi uchun mas’uldirlar.

Plagiat, ma’lumotlarni soxtalashtirish, mualliflikni noto‘g‘ri ko‘rsatish, bir tadqiqotni takroran nashr etish va boshqa akademik qoidabuzarlik holatlari maqolani rad etish uchun asos hisoblanadi.

Sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanilgan hollarda ularning qo‘llanilishi maqolaning metodologik qismida ochiq ko‘rsatilishi lozim.

TAQRIZLASH VA NASHR ETISH TARTIBI

Jurnalga kelib tushgan barcha maqolalar dastlabki texnik ekspertizadan o‘tkaziladi hamda ilmiy talablarga mos kelgan maqolalar ikki tomonlama anonim taqrizlash (Double Blind Peer Review) jarayoniga yuboriladi. Taqrizchilar xulosasi asosida maqola qabul qilinishi, qayta ishlash uchun muallifga yuborilishi yoki rad etilishi mumkin.

NAMUNA

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida PF–6079-son Farmon. https://lex.uz
2. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (5th ed.). Sage Publications.

3. Abdullaev, A. A. (2024). Digital transformation in higher education. In Proceedings of the International Conference on Educational Innovation (pp. 145–152). Atlantis Press.
4. Hwang, G. J., Xie, H., Wah, B. W., & Gašević, D. (2020). Vision, challenges, roles and research issues of artificial intelligence in education. Computers and Education: Artificial Intelligence, 1, Article 100001. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2020.100001
5. Ashurov, R. R. (2026). O‘quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari. Maktabgacha va maktab ta’limi, 4(2). https://maktabgacha-va-maktab-talimi-jurnal.uz/index.php/jurnal/article/view/4847
6. UNESCO. https://www.unesco.org

(Maqola matni to‘liq Times New Roman 14 shriftda 1,15 intervalda tayyorlanishi kerak)

Maqola qo‘lyozmasini quyidagi manzillarga yuborishingiz mumkin:
Telegram manzil: https://t.me/fanlararotadqiqotlar yoki @sarhad_5

Rasmiy telegram kanali: https://t.me/fanlararoilmiytadqiqotlar

Jurnal sayti: https://fanlararotadqiqotlar.uz/

☑ **Biz bilan ilmiy hamkorligingiz uchun minnatdorchilik bildiramiz.**
JURNAL TAHRIRIYATI
https://t.me/fanlararotadqiqotlar

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI
AXBOROTLASHTIRISH VA TELEKOMMUNIKASIYALAR SOHASIDA NAZORAT INSPEKSIYASI

ГУВОҲНОМА

№1564147 Фаол

"FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669890

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
312386344

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
05.05.2026дан - - чексиз

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Янги Бунёдобод МФЙ, Сергели 6а мавзеси, 8-уй, 148-хонадон

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Гувоҳнома **№1564147**

Faoliyat turi

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Qo'shimcha ma'lumotlar

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Fanlararo ilmiy tadqiqotlar
Оммавий ахборот воситасининг тили	o'zbek, rus va ingliz tili
Оммавий ахборот воситасининг тури	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Республика миқёсида
Viloyat	
Тарқатилиш шакли	Онлайн

License SYSTEM

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Materiallar ko‘chirib bosilganda **“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar”** jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart.

***

Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.
Ilmiy maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqiladi. Tahririyat a’zolarining jurnal ruknlariga mos kelmagan, ko‘rsatilgan talablarga mos bo‘lmagan maqolalarni nashr qilmaslik huquqi bor.

***

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” jurnali 05.05.2026-yildan O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy litsenziya asosida faoliyat yuritadi.

***

Yuborilgan maqolalarning barchasi “Antiplagiat” tizimida tekshiriladi.
Jurnalda nashr etilgan materiallar va ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar mas’ul.

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” ilmiy-amaliy metodologik jurnali barcha ta’lim muassasalari va ilmiy izlanuvchilarni hamkorlikka chorlaydi.

Muassis: “Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” MCHJ
Tahririyat manzili: Toshkent shahar Sergili tumani Yangi Bunyodobod MFY 8-uy
https://fanlararotadqiqotlar.uz/